

INNOVATSIOONI KAITSMINE ÄRISALADUSTE JA PATENTIDE KAUDU: EUROOPA LIIDU ETTEVÕTETELE OLULISED TEGURID

KOKKUVÕTE

Juuli 2017

INNOVATSIOONI KAITSMINE

ÄRISALADUSTE JA PATENTIDE KAUDU:

EUROOPA LIIDU ETTEVÕTETELE OLULISED TEGURID

KOKKUVÕTE

Sisukord

Sisukord

Lühendid

Tabelid ja arvandmed

Kokkuvõte

1. Sissejuhatus
 - a. Innovaatiliste lahenduste kaitsmine ja innovatsioonist saadava tulu asjakohasus
 - b. Ärisaladuste mõiste
 - c. Erinevad õigusraamistikud
 - d. Ärisaladuste üksikasjad
 2. Kirjandus ja hüpoteesid
 - H1. Innovatsiooni konkurentsitase
 - H2. Innovatsioonitase
 - H3. Innovatsiooni liik
 - H4. Avatud innovatsiooni tavad
 - H5. FinantspiirangudPatentimise ja ärisaladuse ühendamise
 3. Andmed
 4. Esmapilk tõenditele: kirjeldav analüüs
 - a. Innovatsioonimäär riigiti
 - b. Ärisaladused ja patendid ettevõtte suuruse järgi
 - c. Ärisaladused ja patendid majandussektori järgi
 - d. Ärisaladused ja patendid innovatsiooni liigi järgi
 - d. Ärisaladused ja patendid ning innovatsioonialane koostöö
 5. Ökonomeetiline analüüs
 - a. Mudelid
 - b. Muutujad
 - c. Ökonomeetrilise analüüsi tulemused
 - H1. Innovatsiooni konkurentsitase
 - H2. Innovatsioonitase
 - H3. Innovatsiooni liik
 - H4. Avatud innovatsiooni tavad
 - H5. FinantspiirangudÄrisaladuste ja patentide vastastikune täiendavus
Muud kaitsemeetodi valikut mõjutavad tegurid
 6. Järeldused ja edasise uurimistegevuse suunised
- Viited

Kokkuvõte

Ärisaladusi on puudulikult uuritud ning nende suhet patentidega mõistetakse sageli valesti hoolimata ärisaladuste majanduslikust tähtsusest ja eelkõige nende rollist innovatsioonist saadava tulu kaitsmisel. Käesolev uuring püüab heita sellele teemale valgust, tuginedes ühenduse innovatsiooniuringust saadud esinduslikele ettevõtte tasandi andmetele, mis hõlmavad peaaegu 200 000 tööstus- ja teenindussektori ettevõtet Euroopas.

2016. aastal koos Mannheimis asuva Euroopa Majandusuuringute Keskusega vaatlussüsteemi kaudu tehtud uuringus vaatles EUIPO innovatsiooni kaitsmise tegureid ja selle mõju ettevõtte tulemuslikkusele, lähtudes patentide ja ärisaladuste kasutamisest Saksa ettevõtetes. Eelkõige käsitleti patentide ja ärisaladuste vastastikust mõju ning valitud kaitsestrateegia mõju tulemuslikkusele nii ettevõtte kui ka üksikute innovaatiliste lahenduste¹ tasandil.

Sellele tööle tuginedes püüab nüüd EUIPO oma vaatlussüsteemi kaudu suurendada oma teadmisi ärisaladuste rollist ja tähtsusest ettevõtete intellektuaalomandi portfellis Euroopa Liidu tasandil.

Kõigepealt pakutakse välja patentimise ja ärisaladuste vastastikuse mõju teoreetilised mudelid, mille abil uuritakse eri tegureid, mis võivad mõjutada nende kahe kaitsemehhanismi kasutamist. Erilist tähelepanu pööratakse patentide või ärisaladuste eelistamisele ja kaitsestrateegia valikut mõjutavatele teguritele. Kuigi varasemates analüüsides käsitleti neid kaht kaitsemeetodit sageli teineteist asendavana, rõhutatakse selles uuringus nende vastastikust täiendavust.

Peamised analüüsitulemused on järgmised.

1. Innovaatilised ettevõtted kasutavad oma innovaatiliste lahenduste kaitseks sageli nii patente kui ka ärisaladusi.
2. Valdav osa ettevõtteid enamikes majandussektorites ja kõikides liikmesriikides kasutab innovaatiliste lahenduste kaitseks sagedamini ärisaladusi kui patente².
3. Nii ärisaladusi kui ka patente kasutavad tõenäoliselt teadus- ja arendustööga tegelevad ettevõtted, kellel on suured innovatsioonikulud ja kelle innovaatilised lahendused on turul uudsed. Ärisaladusi eelistatakse siis, kui innovaatilised lahendused on uudsed üksnes ettevõtte jaoks.
4. Patente kasutatakse tõenäolisemalt (üksinda või koos ärisaladustega) pigem siis, kui innovaatiline toode on füüsiline kaup, mitte teenus.
5. Ärisaladusi (sageli patentideta) kasutatakse tõenäolisemalt protsessiinnovatsiooni ja teenuste valdkonna innovatsiooni korral.
6. Ärisaladusi (üksinda või koos patentidega) kasutatakse tõenäoliselt sellises avatud innovatsioonis nagu teaduskoostöö (eriti kaugemal asuvate (mitte Euroopa) partneritega) osalevate ettevõtete juurutatud innovaatiliste lahenduste konkurentsivõime säilitamiseks või suurendamiseks.

¹ Üksikute innovaatiliste lahenduste andmed olid kättesaadavad üksnes Saksamaa ühenduse innovatsiooniuringus. Kuna käesoleva uuring põhineb kõikide ELi liikmesriikide andmetel, tehti analüüs ettevõtte tasandil.

² See uuring põhineb 24 liikmesriigi andmetel. Hispaania, Prantsusmaa, Taani ja Tšehhi Vabariik ei esitanud ühenduse innovatsiooniuringu raames küsimusi ärisaladuste kasutamise kohta.

7. Ärisaladusi eelistatakse üldiselt patentidele tugeva hinnapõhise konkurentsiga turgudel. Nii ärisaladusi kui ka patente kasutatakse tavaliselt tugeva kvaliteedipõhise konkurentsiga turgudel. See on seotud eespool punktis 5 esitatud järeldusega. Tugev hinnapõhine konkurents esineb tüüpiliselt kaubaturgudel, kus toodete eristamise/innovatsiooni võimalused on napid ja kasumit aitab suurendada kulude või protsessi innovatsioon.

Nii nagu iga sellise ökonomeetrilise analüüsi korral, tuleb siingi järelduste tõlgendamisel olla ettevaatlik. Uuringu tulemused paljastavad seosed ettevõtete teatud eripärade, asjaomaste turgude ja nende valitud kaitsestrateegia vahel. Siiski ei tohiks seda pidada põhjuslike seoste olemasolu veenvaks tõestuseks. Põhjuslike tegurite selgemaks tuvastamiseks on vaja põhjalikumaid uurimistöid ja paremaid andmeid.

Loodetavasti kasutavad poliitikakujundajad käesoleva uuringu tulemusi siiski poliitikameetmete arendamiseks selles valdkonnas pärast ärisaladuste direktiivi vastuvõtmist 2016. aastal.